

Referat fra møde den 5. marts 2008 i brugerrådet

Mødedeltagere:

SC	Steen Christiansen, Albertslund Kommune
CN	Christian Nejstgaard, Allerød Kommune
ABH	Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
ML	Mogens Lethrabort, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
KB	Kurt Borella, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
KK	Kirsten Kragh, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
UV	Uffe Vind, Friluftsrådet (Danmarks Cyklist Forbund)
TM	Tonny Madsen, Friluftsrådet (Sct. Georgsgilderne i Danmark)
JH	John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
RP	Richard Pedersen, Foreningen Naturparkens Venner
PEB	P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
IP	Ivan Pedersen, Forsvaret (Terrænkontoret)
KS	Kim Søderlund, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
TD	Torsten Dybkjær, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
JPB	Jens Peter Bundgaard, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland

Ole Hindsbo fra Danmarks Naturfredningsforening (DN), Roskilde deltog som gæst og indlægsholder.

Fraværende:

KA	Karen Attwell, Roskilde Kommune
CN	Christian Nejstgaard, Allerød Kommune
GB	Gunnar Brüsch, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)

KS bød velkommen til CN som har erstattet Flemming Nejstgaard som repræsentant for de nordlige kommuner.

1 Bemærkninger til referatet fra den 14.11 2007

Ingen bemærkninger

2. Meddelelser

KS meddelte:

- *Skov- og Naturstyrelsen* har ændret navnene på den decentrale organisation. Vi hedder fremover Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland og betegnes som en lokale enheder (ikke skovdistrikter). De nye navne afspejler, at vi er en landsdækkende organisation. Umiddelbart har det ikke ændret på arbejdsopgaverne. Vores 5 værdier (handlekraft, arbejdsglæde, troværdighed, imødekommenhed og samarbejde) fortsætter uændret og missionen er ”Skov- og Naturstyrelsen skaber natur og oplevelser”.
- *Europamesterskab i orientering på MTB i 2009*: Vi har på betingelse af god information og styring af baner mv. godkendt at der afholdes sprint den 24.6 i Bøndernes Hegn, mellemdistancen den 25.6 i Ganløse Ore og Ryget og antagelig mål ved Furesøbad samt stafet den 27.6 i Lille og Store Hareskov og Jonstrup Vang. Den lange distance bliver i Grib Skov. Vi

vil i øvrigt fortsat ikke godkende, at der køres MTB-orientering i Vestskoven, Hareskovene og B-skovene – dette er bare undtagelsen, der bekræfter reglen.

- *Nye naturzoner:* Vi har revideret naturzonerne, som primært anvendes til at styre orienteringsløb, men naturzonerne skal også respekteres ved politiets f.eks. hundetræning. Naturzonerne kan ses på vores hjemmeside.
- *Fri teltning:* Skov- og Naturstyrelsen har endnu ikke justeret på skovene, så hos os er det fortsat i Ganløse Eged, der er fri teltning. Men jeg går ud fra at vores indstilling accepteres, så det på sigt er Slagslunde Skov, Lystrup Skov og Hammergården, som er omfattet af fri teltning.
- *Karpefiskeri:* Vi har ikke fået drøftet sagen med den centrale styrelse endnu.
- *Forbud mod cykling på Oksbjerg i Vestskoven:* Vi har ikke iværksat det endnu pga motorvejsbyggeriet i området – men det sker.
- *Græsningsskove:* Vi forventer at etablere en græsningsskov på 2 ha i Slagslunde Skovs nordøstlige del samt at udvide græsningen ved Djævlemeden med op til 1 ha i egeskoven. ved den sidste etableres et foderhus, så der vintergræsses i skoven og mosen.

3. Skal cykling forbydes på Søstien i Nørreskoven?

KS: Vi modtager ofte (og fortsat også efter MTB-rutens etablering) klager fra gående skovgæster over cykling (navnlig på MTB) på Søstien i Nørreskoven. Ved etablering af MTB-ruten valgte vi, at lægge MTB-ruten tæt på, men som et alternativ til Søstien for at undgå MTB-cykling på Søstien. Samtidig satte vi ved indgangen til Nørreskoven og ved Furesøbad et ”huskepiktogram” op: ”MTB-cykling forbudt på Søstien”. Med den valgte skiltning har vi ikke gjort det muligt at politianmelde eventuelle overtrædelser, også fordi man kan komme ned på Søstien på cykel på lovlig vis. Vi har gennemgået Søstien for at finde ud af, om det er realistisk at opsætte skilte, således at cyklister ikke kan komme lovligt ned på Søstien uden at møde et skilt. Det er vores vurdering, at vi med under 10 skilte kan skilte et forbud mod cykling på Søstien. Af hensyn til de gående skovgæster er det derfor vores vurdering, at vi skal indføre et forbud mod cykling på Søstien. Det vil dreje sig om al cykling, men kun på selve Søstien, som løber langs Furesøens bred. Man vil fortsat kunne cykle gennem Nørreskoven, så det er ikke et forbud i hele skoven.

Drøftelsen i rådet viste stor opbakning til forslaget, dog var PEB (og GB iflg. PEB) principielt betænkelige ved et sådant forbud, men de kunne godt støtte forslaget, hvis beslutningen blev evalueret efter 2 år. UV var imod et forbud, fordi det var dejligt at kunne cykle ned til søen.

KS konkluderede at Østsjælland med brugerrådets opbakning herefter ville arbejde på at indføre et forbud mod cykling på Søstien i løbet af 2008 – og gav tilsagn om at beslutningen/ordningen evalueres efter 2 år.

4. Fastsættelse af dato og sted for det offentlige møde i 2008

Mødet blev fastsat til Karlstrup Skov og dens moser lørdag den 23. august kl. 14.00.

5. Lokummer ved shelter i Nyvang og ved Bastrupårnet

RP havde sat punktet på, fordi han fortsat mener, at der bør være lokummer ved sheltret i Nyvang og ved Bastrupårnet.

KS: Vi havde en længere drøftelse for 1 år siden. Vi er ikke kommet videre med vores overvejelser om navnlig på de velbesøgte lejrpladser at iværksætte et forsøg. Problemet er, at på de store pladser, hvor problemet er størst og som derfor bør prioriteres højest, kan et almindeligt multlokum næppe klare de store mængder afføring. Vi har forstået, at der bør ske noget og vi vil gerne komme videre, men vi har ikke løsningen.

6. Gudernes Stræde og sti forbi Ramsøen

Ole Hindsbo fra DN, Roskilde orienterede om stiforløbet Gudernes Stræde, der også involverer arealer langs Ramsø. Der holdes i nær fremtid arbejds møde med de 4 kommuner, Solrød, Greve, Roskilde og Lejre, som Gudernes Stræde skal gå igennem.

Gudernes Stræde: I disse år arbejder en tværkommunal arbejdsgruppe i Danmarks Naturfredningsforening for at realisere en sti forbindelse, kaldet Gudernes Stræde, fra Køge Bugt til Roskilde Fjord og Bramsnæsvig. Hele Ramsødalen skal indgå i Gudernes Stræde og derfor blokerer den manglende sti ved Ramsøen også for gennemførelsen af Gudernes Stræde.

Ramsøen: Skov- og Naturstyrelsen genoprettede Ramsøen i 1996 og søen er i dag en af Sjællands bedste fuglesøer. I 2004 gennemførtes den store fredning af Ramsødalen, men det lykkedes ikke at få etableret en sti langs sydsiden af Ramsøen. Stien, der skal gå oppe langs ådalens sydlige skrænt, vil være en åbenlys fordel for oplevelsen af Ramsøen. I dag blokerer det manglende stykke sti for fredningens intentioner om adgang gennem hele Ramsødalen.

KS fortalte, at Skov- og Naturstyrelsen er enig i, at det er en god ide at få etableret stien syd for Ramsøen. Det kræver en aftale med ejerne og styrelsen forhandlede med ejerne i efteråret 2006. Ejerne ville efter styrelsens opfattelse i deres prissætning ikke indregne, at arealet er fredet, og at erstatningen afspejler, at jorden ikke har samme værdi som ikke-fredet landbrugsjord. Det er derfor pt desværre ikke realistisk at få stien etableret.

På opfordring fra Ole Hindsbo gav KS tilsagn om at kontakte ejeren igen for at vurdere, om prisen fortsat er en barriere.

7. Lokale Grønne Partnerskaber

KS: Status januar 2008 for Skov- og Naturstyrelsen var:

Ansøgninger:

35 projektansøgninger modtaget, 22 havde fået tilskud 9 afslag og 4 var under sagsbehandling.

De støttede ansøgninger:

Det samlede budget for de 22 ansøgninger var 21 mio. kr. og SNS støttede med 30.000 – 1,25 mio. kr. i alt 5,6 mio.kr svarende til 27% og 250.000 i gennemsnit. Projekterne havde tilsagn om 15.000 frivillige arbejdstimer. 13 havde også søgt om støtte hos Friluftsrådet. Fra de 22 ansøgninger har styrelsen udvalgt 4 projekter som gode og til inspiration for andre, se bilag.

Afslag: Opfylder ikke kriterierne (forbedring af natur og friluftsliv), der er ikke lokal folkelig inddragelse, ingen støtte til parker og grønne områder i byerne.

8. Øvelser på distriktets arealer 2007.

KS henviste til det udsendte materiale.

Antallet af arrangementer stiger fra år til år; i runde tal er der 1250 arrangementer (som kræver tilladelse) med i alt 110.000 deltagere en stigning på 100 arrangementer og 10.000 deltagere i forhold til 2006. Der er fortsat størst aktivitet i Jonstrup Vang/Lille Hareskov med 350 arrangementer med 33.000 deltagere. Aktiviteterne viser et fald i orienteringsløb og en stigning i motionsløb og – marcher. Sammendraget vedhæftes referatet som bilag.

9. Status for projekt Mølleåen

KS orienterede:

Delprojekt: rent vand i Mølleåsystemet:

Renset spildevand ledes fra Lundtofte Renseanlæg tilbage i systemet via Kalvemosen og Vejlesø. Der er i januar 2008 indsendt en LIFE-ansøgning til EU-kommisionen om medfinansiering. Der forventes en positiv tilkendegivelse i løbet af maj 2008, så projektet kan sættes i gang i januar 2009.

Delprojekt: Natura2000 og naturpleje i Mølleåsystemet:

Der arbejdes med projekter i 5 områder: Vaserne, Klevads Mose, Farum Sortmose & Præstemose, Lyngby Åmose og Ravnholm.

Der er i januar 2008 indsendt en LIFE-ansøgning til EU-kommisionen om medfinansiering til tiltag i Vaserne og Klevads Mose. Der forventes en positiv tilkendegivelse i løbet af maj 2008, så projektet kan sættes i gang i januar 2009. Naturprojekter i Lyngby Åmose, Ravnholm og dele af Farum Sortmose forventes igangsat i 2008.

Vi holdt møde med projektgruppen om spangen over Farum Sortmose den 19.2 2008. På baggrund af besigtigelsen og drøftelsen konkluderede jeg på styrelsens vegne, at en spang vil give øget færdsel, og det kan ikke afvises, at denne færdsel vil påvirke naturværdierne i området negativt. Da man yderligere godt kan komme en tur rundt om Farum Sø uden at der etableres en spang, så er der ikke tungtvejende argumenter, som retfærdiggør, at vi etablerer stien. Skov- og Naturstyrelsen vil derfor ikke medtage spangen i det videre arbejde med projektet. Referat fra mødet vedlægges dette referat.

Delprojekt: Vandløbsrestaurering i Mølleåsystemet:

Der arbejdes med 3 områder: Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden

Der er i januar 2008 indsendt en LIFE-ansøgning til EU-kommisionen om medfinansiering til Hestetangs Å og Vassingerøddrenden. Der forventes en positiv tilkendegivelse i løbet af maj 2008, så projektet kan sættes i gang i januar 2009. Projektet i Dumpedalsrenden er under projektering og myndighedsbehandling og anlægsarbejdet forventes igangsat i efteråret 2008.

10. Status for skovrejsning

- *Himmelev Skov:* Vi har store problemer med stigende vandstand i den store sø i grusgraven, for vi kender ikke de naturlige fluktuationer, som pt ser store ud. Vi forventer at gennemføre åbningen af vandløbet med udgravning af en sø og oversvømmelse af en lille dal/slette. Ingen nye erhvervelser.
- I *Gulddysse Skov:* Vi har høj aktivitet med tilplantning af arealer i 2008 og 2009. Nye stier (både skovveje og ridestier) forventes etableret i 2008. Vi har taget de første kulturhegn ned igen til

glæde for skovgæsterne og rådyrene og forventer at etablere en hundeskov i skovens nordlige del. Endelig har vi aftalt med samarbejdspartnerne at justere projektområdet en smule.

- *Sperrestrup Skov*: Vi er næsten færdig med hundeskoven og en folder om denne. Derudover har vi etableret bedre ridestier og bålpladser .
- *Solhøj Fælle*: Aftalen om det nye projekt på 300 ha i Ishøj og Høje-Taastrup kommuner er indgået og vi har erhvervet 6,5 ha. som indviet den 9. maj 2008 kl 13. Vi har en konsulent til at kontakte alle lodsejerne mhp erhvervelser.
- *Ny skov syd for Tune* (240 ha i Greve og Roskilde kommuner). Aftale indgået med Greve Vand-samarbejde og Greve kommune. Ingen erhvervelser, men vi har en konsulent i gang med at kontakte lodsejerne.
- *Greve og Hørup skove*: Ingen nye erhvervelser.
- *Kildebrønde Skov*: Ingen erhvervelser.

11. Eventuelt

ABH udtrykte tvivl/bekymring for om Skov- og Naturstyrelsen lever/kan leve op til sine plejeforpligtigelser på §3 beskyttede, fredede og natura2000 arealer. KS svarede, at styrelsen naturligvis opfylder de lovkrav, der er til plejen af styrelsens arealer.

RP oplyste, at Naturparkens Venner i samarbejde med styrelsen og Nationalmuseet søndag den 13 april 2008 kl 13 har arrangeret en vedligeholdelsesdag af Bastrupårnet. RP fandt det i øvrigt vanskeligt at bruge Skov- og Naturstyrelsens nye navne på de gamle skovdistrikter.

ABH spurgte til revision af driftsplanen. KS oplyste, at i henhold til de nuværende planer skal revision opstartes i 2009 for alle enhedens skove. En forsinkelse kan næppe udelukkes pga stort arbejdspress med udarbejdelse af vand- og habitatplaner på styrelsens arealer. Under alle omstændigheder vil brugerrådet (og offentligheden i al almindelighed) blive inddraget.

Bilag til punkt 8

Aktivitetsstatistik for Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland 2007

Skove	2005		2006		2007	
	Arr.	Antal	Arr.	Antal	Arr.	Antal
Buresøskovene:	106	8596	0	0	0	0
Ganløse Eged			53	3397	74	8235
Krogenlund	0	0	37	2297	56	6261
Slagslunde	0	0	14	2718	46	5204
Lystrup Skov	41	2930	33	3142	33	2169
Uggeløse Skov	17	1325	19	813	24	1864
Farum Lillevang m.fl.- Nyvang	96	6080	64	3188	43	3173
Farum Sø-Furesø	3	728	8	1261	7	881
Ganløse Ore	21	1220	22	2385	26	2407
Åsevang - Kollekølle	70	1961	70	1707	131	3365
Bøndernes Hegn	95	14048	122	20030	84	14192
Jonstrup Vang - Ll. Hareskov	321	28825	362	31396	350	33020
Karlstrup	19	1954	15	801	14	817
Nørreskoven	25	1271	19	1370	17	2324
Ravnsholt	76	7050	74	4704	73	4601
St. Hareskov	0	0	17	1320	8	695
Tokkekøb Hegn	129	12478	128	9660	125	8287
Vestskoven	73	11538	87	11732	64	10517
Øer i Køge bugt	6	144	2	58	2	1210
Bastrup Sø	4	325	14	1075	9	900
Andre skove		0	6	573	63	2862
I alt	1102	100473	1166	103627	1249	112984
Gennemsn. antal deltager/arr.		101		89		94

Aktivitetstype	2005		2006		2007	
	antal arr.	delt.	anta. arr.	delt.	antal. arr.	delt.
Cykling, Mountainbike, mv.	34	7309	33	5770	37	5138
Dagorienteringsløb	304	26325	287	23381	279	21803
Lejrslagning	160	4022	322	15794	234	6659
Ridning	10	640	17	1097	9	430
Skovtur	68	6920	39	4734	65	4646
Andet	363	32485	287	30356	413	45254
Motionsløb/Marcher	106	17133	114	18200	148	24816
Militærøvelse	28	2367	31	2175	27	1758
Natorienteringsløb	29	3272	36	2120	37	2480
I alt	1102	100473	1166	103627	1249	112984
Gennemsnitligt antal delt./arr.		101		89		90

Gode eksempler på Lokale Grønne Partnerskaber

Eksempel 1: Bekæmpelse af Kæmpebjørneklo og gyldenris

- Ansøger: Furesø Kommune
- Partnere: Furesø Kommune
Københavns Energi
KubenByg
SNS, Østsjælland
DN, Furesø
Værløse Naturplejerforening, Koklapperne
Naturplejelaug Laanshøj
50 private lodsejere
- Pris: 1.274.000 kr. + 1.966 timer
- Bevilget: 300.000 kr. = 24 % af omkostningerne

Eksempel 2: Bekæmpelse af mink

- Ansøger: Danmarks Naturfredningsforening, Køge
- Parter: Køge Kommune
DN lokalafd. Køge,
Danmarks Sportsfiskerforbund
Danmarks Jægerforbund
DOF, Køge
Landbocentrum
- Pris: 377.800 kr. + 1.020 frivillige timer
- Bevilget: 172.800 kr. = 46 % af omkostningerne

Eksempel 3: Handicapsti ved badestanden ved Thyborøn Kanal

- Ansøger: Lemvig Kommune
- Parter: Lemvig kommune
Humørklubben
- Pris: 194.000 kr. + 55 frivillige timer
- Bevilget: 114.000 kr. = 45 % af omkostningerne

• Eksempel 4: Kaffepletter. Steder til at drikke kaffe, holde pause mv. på ture langs den sydfynske Øhavssti

- Ansøger: Naturturisme I/S
- Parter: 4 kommuner, 5 ngo'er, turisterhvervet
- Pris: 256.000 kr. + 200 timer
- Bevilget: 114.000 kr. = 45 % af omkostningerne

Referat fra møde den 19. februar 2008 i brugerrådet og følgegruppen for projektet ”Indsatsområdet Mølleåsystemet”

Mødedeltagere:

Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
Kurt Borella, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
Kirsten Kragh, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
Richard Pedersen, Foreningen Naturparkens Venner
P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
Gunnar Brüsch, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
Niels Peter Hansen, Danmarks Naturfredningsforening
Knud Nielsen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Bjørn Hasløv Dansk Idrætsforbund
Hans Hjordt Hansen, Foreningen Naturparkens Venner
Susanna Kjær Nielsen, Furesø Kommune
Mette Bjerre Larsen, Furesø Kommune
Karin Jensen, Miljøcenter Roskilde
Ida Dahl Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen, Nordsjælland
Jens Juelstorp, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
Jens Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland
Kim Søderlund, Skov- og Naturstyrelsen, Østsjælland (referant)

Formål:

Cowi havde som led i et projektforslag foreslået, at der etableres en spang over Farum Sortmose. Formålet med mødet var at se på området og vurdere, om man skulle arbejde videre med en spang over Sortmosen eller ej.

Drøftelsen viste at fortalernes for en spang hæftede sig ved:

- Det vil give et sammenhængende stinet og være en stor oplevelse at kunne komme ud i området. Det vil næppe resultere i megen uro og dermed påvirke fuglene negativt, idet der er et stort område lige vest for stien/spangen.
- Kanalisering af færdsel virker, så gæsterne vil blive på stien.
- Etabler spangen tæt på søen og uden for rørskov, så man bliver på stien.
- Spangen og stien skal være smalle og ikke til kørestole. Derved åbnes for en god naturoplevelse for godt gående uden at give den store forstyrrelse. Handicaporganisationer vil acceptere at man i dette tilfælde nedprioriterer deres generelle ønske om gode stier.
- Hvis man er bange for forstyrrelser, kan man lukke stien i fuglenes yngleperiode.

Drøftelsen viste at fortalernes imod en spang hæftede sig ved:

- Området er udpeget som habitatområde for rørhøg og plettet rørvagtel. Arterne er der ikke, men området har kvaliteten til at være ynglelokalitet – og derfor bør der være fred i yngleperioden.
- Dronningholm er en god lokalitet for store rovfugle, og det harmonerer ikke med en spang/sti.

- Fredeligt område, hvor aktiviteten i form af menneskelig færdsel ikke skal øges.
- Man kan godt komme rundt om Farum Sø i naturområder uden at anlægge stien, det kræver måske en folder og lidt skiltning – og en lidt længere tur.
- En sti vil give øget færdsel og selvom folk generelt bliver på stierne, vil det give øget færdsel uden for stierne – og også løse hunde (selvom det er ulovligt).
- Det har en værdi at vide at vi har urørt natur så tæt på byen.
- Reglerne for færdsel på Farum Sø og Furesøen er afstemt efter at der skal være fred i Farum Sø's vestlige del.

Kim Søderlund konkluderede på Skov- og Naturstyrelsens vegne (som projektejer og grundejer) at en spang vil give øget færdsel, og det kan ikke afvises, at denne færdsel vil påvirke naturværdierne i området negativt. Da man yderligere godt kan komme en tur rundt om Farum Sø uden at der etableres en spang, så er der ikke tungtvejende argumenter, som retfærdiggør, at vi etablerer stien. **Skov- og Naturstyrelsen vil derfor ikke medtage spangen i det videre arbejde med projektet.**